

Хочеться звернути увагу колег на те, що, по-перше, диференційовані завдання не тільки не порушують структури уроку, а й допомагають учням одержувати додаткову інформацію, виявляти елементи творчості, розвивати логічне мислення; по-друге, практика свідчить, що використання різних способів і прийомів диференціації сприяє вирішенню важливих проблем:

- раціонально використовується навчальний час сильними учнями;
- не занижується програмовий рівень;
- вилучається фальшивий поділ класу на групи, що негативно впливає на психіку дитини, бо групи динамічні, навіть при виконанні одного завдання;
- в учителя з'являється більше вільного часу для надання допомоги слабковстигаючим;
- здійснюється контроль та самоконтроль знань учнів та розвитку особистості.

Всі ці позитивні моменти використання диференціації на різних етапах уроку сприяють впровадженню особистісно орієнтованого підходу при вивченні курсу математики в початковій школі. Особистісно орієнтоване спілкування – стрижень стимулювання навчальної праці, воно не може бути зорієнтоване на абстрактного школяра.

1. Богданович М.В. Математика 3 клас. – К: Освіта, 1996. – С.232.
2. Гильбух Ю.З. Диференціація в початковій ланці. – К: Освіта, 2000. – С.52.
3. Лізнюк В.Я. Диференціація завдань при розв'язуванні текстових задач // Початкова школа. – 1996. – № 12. – С.21-23.
4. Логачевська С.П. Дійти до кожного учня. – К: Освіта, 1993. – С.232.
5. Петерсон Л.Г. Математика 2 клас, II частина. – Суми: Козацький вал, 1998. – С. 76.
6. Савченко О.Я. Урок у початковій школі. – К: Освіта, 1993. – С.223.

Слюсаренко Н.В.

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАНЯТЬ З ПРОЕКТУВАННЯ ОДЯГУ

Проектування одягу різних конструкцій як простих, так і виробів зі складними конструктивними елементами, з різноманітним декоративно-художнім оздобленням, складається з таких етапів: виконання ескізів, складання опису моделі, знімання мірок з фігури людини, визначення прибавок на вільне облягання, конструювання, виготовлення викрійок, моделювання, підбір тканини.

При проведенні занять з проектування одягу використовують інформацію про напрями моди, кольорову гаму, що пропонується у поточному сезоні, моду для дітей та молоді. Вступні заняття можуть проходити у формі оглядових лекцій про напрями моди, дискусій, екскурсій на виставки-демонстрації одягу, зустрічей з фахівцями Домів моделей, професійними художниками тощо.

Особливе місце у проектуванні одягу займає виконання ескізів, бо воно допомагає визначити пропорції та особливості конструкції виробів. Слід пам'ятати, що пропорції фігури на ескізах, як правило, дещо витягнуті, бо у іншому випадку малюнок здається важким, втрачає легкість, привабливість, а також те, що всі зміни пропорцій підкоряються суворим законам. Так, верхня частина тулуба завжди залишається близькою до природних пропорцій високої фігури. Відстань від маківки до лінії грудей дорівнює 2 голови, до талії – 3, до лінії стегон – 4. Тобто, витягують, зазвичай, нижню частину фігури, частіше ноги.

Значну допомогу при виконанні ескізів моделей надають схеми торса фігури, які виконують у вигляді шаблонів з цупкого паперу. Крім шаблонів умовно-типових фігур, на заняттях використовують шаблони фігур різного зросту та різної повноти. У цьому випадку учні створюють моделі одягу, які приховують недоліки тих чи інших фігур і підкреслюють переваги. Схему торса фігури, зроблену на окремому аркуші, можна не вирізати, а при розробці моделей прикріпити на неї кальку та виконати на ній ескіз майбутньої моделі.

Для розробки моделей школярам пропонують також зображення контуру швейного виробу, у межах якого треба придумати конструктивні елементи фасону; картки з незавершеними моделями одягу, що треба закінчити тощо.

Учнів також навчають описувати зовнішній вигляд виробів. Ця робота здійснюється щороку, бо протягом усього періоду навчання засвоюється інформація про силуети, покрої, конструктивні елементи одягу та ін. План опису моделей може бути таким: 1. Назва виробу. 2. Призначення. 3. Матеріал для виготовлення. 4. Силует. 5. Характеристика покрою. 6. Основні конструктивні елементи. 7. Оздоблення. 8. Рекомендації з використання. 9. Додаткова інформація.

Учням пояснюють, що опис моделі складають у вигляді розповіді, у якій чільне місце може відводитись будь-якій особливості швейного виробу, а послідовність змінена, і пропонують кілька прикладів.

Побудова креслень швейних виробів здійснюється за мірками, знятими з фігури людини. Школярі мають засвоїти та обов'язково дотримуватися правил знімання і записування мірок. Щоб запобігти помилок при зніманні мірок учитель після пояснення та демонстрації прийомів виконання роботи звертає увагу школярів на інструкційні карти та малюнки, що містяться у навчальних посібниках, пояснює, як ними користуватися. Для виконання практичної роботи учнів поділяють на пари, щоб вони могли по черзі знімати мірки один з одного, або на бригади по три чоловіки (перший знімає мірки з другого, а третій – записує).

На початковому етапі навчання практичну роботу виконують під безпосереднім керівництвом вчителя, який послідовно демонструє прийоми знімання мірок. Після кожної демонстрації та пояснення школярі вимірюють та записують у зошити відповідну мірку і порівнюють її з величиною мірки, наведеною у навчальному посібнику, якщо різниця буде суттєвою, то вимірювання повторюють. Тільки після того, як всі учні у бригаді знімуть та запишуть мірку, переходять до наступної. Така форма роботи надає можливість вчителю своєчасно здійснювати контроль, а учням краще засвоїти прийоми роботи та уникнути помилок. У наступні роки навчання учні можуть виконувати аналогічні практичні роботи самостійно.

Важливим етапом у проектуванні одягу різних конструкцій є визначення прибавок на вільне облягання. У ході бесіди з'ясовують, що швейний виріб, створений з врахуваннями форми і розмірних ознак фігури людини, все ж таки не є її копією. Використовуючи відповідні ілюстрації, учнів переконують в тому, що будь-який одяг за своїми розмірами повинен перевищувати розміри тіла людини, щоб вона могла легко рухатися, дихати, почувати себе комфортно.

Ознайомлення школярів з прибавками на вільне облягання здійснюють за допомогою спеціальних таблиць, вміщених у навчальних посібниках та допоміжній літературі.

Найбільш поширеною помилкою, яку роблять учні, є ототожнення понять прибавки і припуски на шви. Тому вчитель пояснює, що припуски на шви при розробці конструкцій не враховуються, а визначаються в ході розкрою виробів, тоді як прибавки додаються до мірок знятих з фігури людини при проведенні розрахунків, необхідних для побудови креслень виробів.

Ознайомлення учнів з прибавками на вільне облягання завершують вправами з визначення за таблицями прибавок для

СКАРБНИЦЯ МЕТОДИЧНИХ ІДЕЙ

швейних виробів різних видів з різним ступенем прилягання.

Виконання креслень здійснюють у робочих зошитах за допомогою лінійки закрійника. Учням нагадують, що у математиці точки і відрізки позначають літерами; пояснюють, що при побудові креслень одягу для умовних позначень використовують перші літери назв горизонтальних ліній фігури людини.

Креслення швейних виробів, виконані у робочих зошитах, як правило, супроводжуються записами послідовності їх побудови і числовими розрахунками, що здійснюються за певними формулами. Щоб більш раціонально використати час уроку, полегшити роботу учнів при записуванні послідовності побудови креслення, надати їм можливість з часом самостійно і якісно виготовити викрійку, застосовують умовні позначення і знаки, які можуть замінити терміни і фрази, що часто вживаються.

На заняттях з конструювання одягу використовують системи конструювання, що містять невелику кількість розрахунків, графічних прийомів та можуть бути добре засвоєні учнями. Зазвичай вчителі застосовують ту систему конструювання, що подається у навчальних посібниках, бо вони є в кожного учня. Вміщені в них інструкційні картки надають можливість організувати самостійну роботу школярів при виконанні практичних завдань та закріпити отримані знання в ході домашньої навчальної роботи.

Досвід доводить, що навчання виконанню креслень швейних виробів можна проводити такими способами:

1. Креслення виробу виконують послідовно після пояснення вчителя та демонстрації прийомів. Тобто, пояснення передують самостійній роботі учнів, під час якої вони користуються навчальними посібниками або інструкційними картками.

2. Вчитель демонструє прийоми побудови точок, відрізків, ліній креслення після того, як школярі спробують зробити це самостійно за навчальними посібниками або інструкційними картками.

3. Учні виконують роботу самостійно, користуючись інструкційними картками, вміщеними у навчальних посібниках або виготовленими вчителем, який в разі потреби здійснює поточний інструктаж.

4. Учні виконують креслення виробів самостійно, користуючись допоміжною літературою. Вчитель, по можливості, не втручається в процес виконання роботи, а лише контролює її.

5. Побудова креслення здійснюється послідовно після

усного пояснення вчителя, який не використовує при цьому ніякої наочності. Тобто учні працюють "на слух" (практичний диктант).

Спосіб обирають залежно не тільки від віку учнів, а й від рівня розвитку в них самостійності, активності, наполегливості, від набутого досвіду побудови креслень, від дидактичних завдань уроку тощо.

У процесі виготовлення викрійок одягу учням пояснюють, що працювати треба у тій самій послідовності, у якій будували креслення, тільки замість лінійки закрійника слід користуватися звичайною лінійкою та сантиметровою стрічкою.

Викрійки швейних виробів оформляють за правилами, вміщеними у навчальних посібниках з трудового навчання. До цих правил вчитель може додати ще такі:

- написати на кожній деталі викрійки прізвище виконавця (щоб не переплутати деталі з учнем, який сидить поруч);
- позначити верх деталі знаком Δ ;
- позначити на кожному зрізі деталі величини припусків на шві;
- позначити на деталях можливі варіанти напрямку подовжньої нитки та ін.

Роботу з моделювання швейних виробів, незалежно від того який виріб виготовляють, проводять у такій послідовності:

1. Ознайомлення з фасонами виробів, що виготовляються.
2. Ознайомлення зі способами нанесення змін на базову викрійку.
3. Моделювання швейних виробів.
4. Підготовка викрійки до розкрою.
5. Розрахунок кількості тканини, необхідної для виготовлення виробу.

Проведення занять з моделювання одягу вимагає використання різноманітного унаочнення: малюнків швейних виробів різних фасонів, шаблонів деталей крою, універсальних лекал, деталей крою, виготовлених з кольорового паперу в натуральну величину та ін.

Ознайомлення зі способами нанесення змін на базову викрійку проводять послідовно, чергуючи з виконанням практичних завдань. Учитель (особливо на початковому етапі) не тільки пояснює і контролює роботу, а й виконує практичні завдання разом з учнями. На дошці він замальовує фасон швейного виробу, а поруч з ним прикріплює змодельовану викрійку, виконану з кольорового паперу. Зручно працювати на

металевій дошці, а викрійки закріплювати магнітами. Школярі роботу виконують у робочих зошитах, користуючись викрійками, зробленими з кольорового паперу за допомогою шаблонів у масштабі 1:4.

Визначати скільки тканини необхідно для виготовлення певного виробу навчають, використовуючи розкладки викрійки на тканині різної ширини. Учні мають усвідомити, що витрати тканини залежать від того, як співвідносяться ширина виробу і ширина тканини, а також від оздоблення тканини, фасону. Школярам обов'язково пропонують розв'язати задачі з визначення кількості тканини, необхідної для пошиття того виробу, який буде виготовлятися на наступних уроках.

В ході проектування швейних виробів учням нагадують про розмаїття тканин і можливості використання їх колористичного оформлення для створення ілюзій в одязі, підводять до висновку про необхідність правильного підбору тканини для швейного виробу. Школярам пропонують підібрати кольорову гаму та малюнок тканини для запропонованих виробів та обґрунтувати свій вибір.

Смаровоз Л.С.

МАТЕМАТИЧНА ОСВІТА В РУСЛІ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ УЧІННЯМ

Створення державних освітніх стандартів, введення 12-бальної системи оцінювання, здійснення на їх основі рівневої та профільної диференціації навчання передбачають перебудову системи контролю за результатами навчальних досягнень учнів.

У системі особистісно орієнтованої математичної освіти надзвичайної важливості набуває цілепокладання як основний регулятор обґрунтування процесу навчання математики. Не випадково в основу своєї діяльності вчителі кафедри фізико-математичних дисциплін Чаплинської спеціалізованої школи №1 поклали особистісно орієнтований підхід, одним з основних завдань якого є створення умов для повноцінного виявлення і розвитку особистісних функцій школяра. Пріоритетними завданнями контролю для нас є просування учня в опануванні знаннями, вміннями та навичками, динаміка його особистісного розвитку. Головне, що контролю підлягають не стільки результати навчання, як процес їх досягнення. Важливо, щоб цілі навчального предмета, теми окремих елементів знань були не лише сформульовані вчителем, а сприйняті учнями.